

Мороз Ю. Ю.,

д.е.н., професор кафедри
бухгалтерського обліку,
Житомирський національний
агроєкологічний університет

ОЦІНКА ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Дослідження проблем формування, комплексного та ефективного використання доданої вартості має вирішальне значення для визначення напрямів подальшого розвитку підприємства та створення умов його інноваційної переорієнтації.

Додана вартість та її структура є базовою основою для прогнозування майбутніх тенденцій в економіці і пріоритетних напрямів розвитку національного господарства [1].

У результаті дослідження з'ясовано, що на рівні підприємства в системі інформаційних ресурсів бухгалтерських рахунків формується агрегований показник доданої вартості. Як узагальнюючий показник, додана вартість оцінює кінцевий результат господарювання підприємства, його економічний потенціал за певний проміжок часу, а по відношенню до ресурсного потенціалу щодо обсягів діяльності може слугувати критерієм ефективності використання ресурсів. Зростання доданої вартості має бути прийнято як основна критеріальна ознака розвитку економічного потенціалу і ринкової вартості підприємства [2].

Для визначення доданої вартості як інтервального показника діяльності підприємства за інформаційними ресурсами рахунків бухгалтерського обліку можливо використати наступну модель розрахунку [3].

$$\text{ДВР} = \text{ДОД} - \text{МВР} + \text{БНА} - \text{БВА} + \text{ПКА} - \text{УКА} + \\ + \text{ПВП} - \text{УВП} + \text{ПВД} - \text{УВД};$$

$$\text{ДВС} = \text{АНМ} + \text{ДПП} + \text{ВСП} + \text{ВОП} + \text{ЧПП} + \text{БНА} - \text{БВА} + \text{ПКА} - \\ - \text{УКА} + \text{ПВП} - \text{УВП} + \text{ПВД} - \text{УВД};$$

$$\text{ДСП} = \text{АНМ} + \text{ДПП} + \text{ВСП} + \text{ВОП} + \text{ЧПП}; \text{ВРС} = \text{ДПП} + \text{ВСП}; \\ \text{СПП} = \text{ВОП} + \text{ЧПП}; \text{ДРО} = \text{ДОД} - \text{МВР};$$

$$\text{ДПС} = \text{БНА} + \text{БВА} + \text{ПКА} - \text{УКА} + \text{ПВП} - \text{УВП} + \text{ПВД} - \text{УВД};$$

$$\text{ДСО} = \text{АНМ} + \text{ДПП} + \text{ВСП} + \text{ВОП} + \text{ЧПП}.$$

де ДВР — сукупна додана вартість підприємства за реалізованими об'єктами господарської діяльності; ДВС — додана вартість підприємства за створеними об'єктами господарської діяльності; ДОД — дохід від реалізації об'єктів господарської діяльності; МВР — матеріальні та прирівняні до них витрати в частині реалізованих об'єктів діяльності; БНА — безповоротні надходження активів; БВА — безоплатно використані активи; ПКА — приріст корисності активів; УКА — убуток корисності активів; ПВД — приріст вартості ділової репутації; УВД — убуток вартості ділової репутації; АНМ — розподілена амортизаційна вартість необоротних активів; ДПП — нараховані доходи персоналу підприємства; ВСП — поточні витрати і внески на соціальні потреби; ВОП — витрати на податки з діяльності підприємства; ЧПП — чистий прибуток підприємства; ПВП — приріст вартості прав та убуток зобов'язань, що обліковуються на позабалансових рахунках підприємства; УВП — убуток вартості та приріст зобов'язань, що обліковуються на позабалансових рахунках підприємства; ВРС — витрати на робочу силу підприємства; СПП — створений прибуток підприємства; ДСП — дохід для самофінансування підприємства; ДРО — додана вартість від реалізованих об'єктів діяльності; ДСО — додана вартість від створених об'єктів діяльності; ДПС — додана вартість, сформована поза процесами створення і реалізації об'єктів діяльності.

Інформацію про додану вартість підприємства можливо одержати через рахунки класу 8, передбачивши зміну його назви з «Витрати за елементами» на «Формування доданої вартості».

До цього класу рахунків будуть належати 10 рахунків, 7 з яких будуть характеризувати створену додану вартість підприємством в процесі господарської діяльності, і 3 — поза процесом господарської діяльності.

Для розрахунку доданої вартості, створеної підприємством у процесі господарської діяльності використовуватимуться інформаційні ресурси рахунків 80 «Дохід підприємства», 81 «Матеріальні та прирівняні до них витрати», 82 «Розподіл амортизаційної вартості», 83 «Доходи працівників», 84 «Витрати на соціальні заходи», 85 «Податкові платежі», 86 «Чистий фінансовий результат», а створеної доданої вартості поза процесом господарської діяльності — 87 «Зовнішні безповоротні надходження і використання активів», 88 «Зміна корисності активів на балансових і позабалансових рахунках», 89 «Приріст вартості ділової репутації підприємства».

За умови впровадження запропонованих підходів відпадає необхідність у бухгалтерських рахунках для відображення господарських операцій щодо безповоротного надходження, використання і зміни корисності активів і з'являється можливість формування показників національних рахунків України безпосередньо за інформаційними ресурсами рахунків бухгалтерського обліку.

Зазначена модель дає змогу розкрити функціональний взаємозв'язок компонентів доданої вартості підприємства; врахувати, спираючись на використання системи показників, безліч факторів, що на її впливають; виявити реалізовану і нереалізовану частини доданої вартості і складових її компонентів.

Література

1. *Лапин Е. В.* Оценка экономического потенциала предприятия : монографія / Е. В. Лапин. — Сумы : Университетская книга, 2004. — 360 с.

2. *Панков Д. А.* Добавленная стоимость как связующее звено в управлении финансовыми потоками на микро- и макроуровне и объект бухгалтерского экономического учета и анализа / Панков Д. А., Кухто Ю. Ю. // Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: монографія. — К.: Національна академія статистики, обліку та аудиту. — 2013. — С. 545—562.

3. *Мороз Ю. Ю.* Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства: монографія / Ю. Ю. Мороз. — Житомир: ПП «Рута», 2011. — 352 с.

УДК 657

Нападковська Л. В.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри
бухгалтерського обліку,
КНТЕУ

КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

В умовах посилення конкуренції на внутрішньому і зовнішньому ринках виникає потреба в адекватному інформаційному забезпеченні для ефективного управління ресурсами та капіталом, якими володіє кожне підприємство.

Традиційно вважається, що основним джерелом даних для управління підприємством є бухгалтерська інформація, яка в су-